

/ kontakt / předplatné / inzerce

home > anketa k Ostermeierově inscenaci Hamleta

/ o nás

/ SAD

/ chystáme

/ WAT

/ jiné publikace

/ projekty

/ festivaly

/ ceny

/ ostatní

/ donátoři

/ ke stažení

/ e-přílohy SADu

/ hry s politikou

mediální partneři

Česká televize

TANEČNÍ ZÓNA

his VOICE

CINEPUR

REVOLVER RETIRE

i-divadlo.cz

A2

anketa k Ostermeierově inscenaci Hamleta

Považujete Ostermeierovu inscenaci za politické divadlo? Pokud ano, v jakém smyslu. Pokud ne, proč?

Radmila Hrdinová: V podobě, jakou jsme *Hamleta* viděli při zahájení letošního ročníku Pražského divadelního festivalu německého divadla, Ostermeierovu inscenaci za politické divadlo nepokládám. Lze se jen domýšlet, jak „politicky“ působí na německé publikum, vzhledem k četným odkazům na německou kulturu i divadlo, od Wagnera po cool dramatiky, je možné s jistou společensko-politickou rovinou inscenace počítat. I když je otázka, zda při dnešní, rychle se měnící politické scéně, lze o politickém divadle mluvit u inscenace, která se hraje už osm let. Představení v rámci PDFNJ působilo spíše svou scénografickou podobou a hereckým výkonem Larse Eidingera, ale o čem a proč se tento *Hamlet* vlastně hraje, tady a teď, bylo dost nečitelné.

Karel Král: Shakespearův *Hamlet* je i politická hra, Ostermeierova inscenace ale není politická v tom smyslu, že by byla viditelně obohacena o dnešní politickou zkušenost. Přesto zrcadlí – byť pokřiveně – naši současnost... Ostermeierův *Hamlet* je show, která se točí kolem šaškujícího titulního hrdiny, tedy volí způsob vyhovující třeba *Sluhovi dvou pánů*, jak člověka i při vzpomínce na Miroslava Donutíla napadne. Myslím tím komedianta excentrického, sebestředného, utrženého z řetězu. Mám někdy pocit, že se takové herectví objevuje v posledních letech častěji, a to příznačně hlavně v Brně: jako kdyby chtěli někteří tamější herci ukázat, že dají Donutílovi klidně flek. Lars Eidinger coby *Hamlet* je podobného zrna, byť je jeho humor eklatantně německý, takže se dokola groteskně roční v hlíně z hrobu svého otce i v tekutinách evokujících tělesné šťávy. Divák, ještě lépe divačka, kterou poněkud jednotvárná inscenace neuspí, se dočká nejen hercova akrobatického kráčení hledištěm po opěradlech sedadel, ale i vytažení píndíka. Z hlediska sexuálního je Eidingerův *Hamlet* exhibicionista, z hlediska divadelního Hanswurst. Nejen tedy náboženští fanatikové, které jsem měl dlouho za vyhnulý druh, ale i před staletími vyhánění, neomalení Hanswursti jsou zpět. Na divadle i v politice. V tomto směru by mohla být inscenace trefa, jenže by tím potrefeným nesměl být sám *Hamlet*.

Vladimír Mikulka: Říká se, že *Hamlet* dost dobře nemůže nebýt politickým divadlem, a něco na tom jistě je. Ale Ostermeierova inscenace nabídla jednoho z nejméně politických *Hamletů*, jaké jsem kdy viděl. Navzdory tomu, že to tak v úvodu nevypadá. První dvě scény si pohrávají se zasazením děje do jakéhosi pokleslého mafiánského prostředí, ve kterém se snoubí formální pravidla se špatným vkusem a bezohlednou brutalitou - a zdá se, že podstatným tématem bude *Hamletova* existence právě v takovémto prostředí. Postupně se ale zájem inscenátorů soustředí mnohem spíše na princův „individuální“ boj s vlastními běsy, ve kterém už pak zas tak moc nezáleží na tom, jaký je systém, vůči němuž se vymezuje. Symptomatické je, že když *Hamlet* zhruba v polovině inscenace po mafiánsku odstřílí Polonia dávkou ze samopalů, je to v tu chvíli už jen efektní ornament. Na rozdíl od úvodu, ve kterém je stejný samopal (Poloniův syn Laertes jím umlčí protivnou kapelu) důležitou součástí charakterizace světa, v němž se děj odehrává.

Josef Rubeš: Je to pro mě víc divadlo o vyšínuté, vykloubené společnosti, nejen o politice. Hranice mezi skutečností a fikcí je nejasná (kdo je matka a kdo milenka, jak Ofélie umřela, je *Hamlet* tlustý nebo hubený, prší na pohřbu nebo je to umělý, divadelní déšť atd.). Je to doba, kde klauni/kašpaři pohřbívají krále. Vždyť se dnes mluví o tom, že elity nic neznamenají a je třeba je strhnout z piedestalu. Královskou korunu lze pak nosit vzhůru nohama na znamení její dehonestace - tradiční hodnoty padají. Tato „skutečnost“ se navíc v inscenaci/dnešní době ukazuje zkršená pohledem kamery. Je to divadlo světa, kde opona - ovšem dokonale prostupná - jezdí sem a tam, takže opravdu není jasně, kde je svět za a před oponou, svět divadla a svět skutečný.

Martin Šveida: Za politické divadlo ve vlastním slova smyslu ji nepovažuji. Politická linie hry v ní, zdá se mi, není nijak akcentována. Že „svět rodičů“ působí uboze (a „topí se v bahně“) považuji za standardní/obligátní výklad v rámci *Hamletova* vidění.

Milan Uhde: Ostermeierovu inscenaci *Hamleta* pokládám za politické divadlo, protože zobrazuje konflikt člověka a moci, člověka a světa. Na rozdíl od vžitého typu politického divadla, které se zaměřuje na dílčí témata a v textu nebo podtextu pěstuje nabádavé tóny, ústí Ostermeierův výtvar a Eidingerovo herectví ve frontálním poznání, že morálně narušená moc není obroditelná, zejména ne hrdinou, který je sice čestný a statečný, ale nemůže uniknout z vlastní kůže. Je omezen existenciálně: narodil se jako součást moci, vůči níž se beznadějně bouří. Zatímco vžité politické divadlo vyzývá přímo nebo nepřímou k činu, Ostermeierův *Hamlet* na zločiny světa odpovídá šílením a šílenstvím. Jestli se

diskuse

Na tomto místě vám nabízíme **prostor k diskusi**

tím vymyká nějakému pro mě neznámému výměru politického divadla, je mi lhostejné. Jde o divadlo bezohledně a krutě pravdivé, v němž jde o věc polis. Ostermeier a Eidinger dovedli *Hamleta* jinak než většina dosavadních interpretů, kteří dánského prince zobrazovali jako intelektuála vzbuzujícího účast a ztotožnění. *Hamlet*, kterého do Prahy přivezla berlínská Schaubühne am Lehniner Platz, neimponuje vznešeností a ušlechtilostí, nýbrž zasahuje diváka svým expresivně třeštivým počínáním. Provojuje otázku, co si divák počne s oním tichem, které zbývá na konci představení: musí čelit zoufalství, které Eidinger tak sugestivně ztělesnil.

Považujete Ostermeierovy expresivní divadelní prostředky za něco, co sdělení inscenace podpoří nebo naopak spíše zamíří?

Radmila Hrdinová: Z mé odpovědi na první otázku vyplývá, že se přikláním spíše k tomu, že opulentní scénická podoba smysl, tedy sdělení inscenace, v tomto případě výrazně zamířila.

Karel Král: Podle mého soudu divadelní prostředky sdělení inscenace tak dokonale zamířily, že jsem jej vůbec nenašel. Buď tam ani nebylo, nebo jej nápad, že Eidingerovo šaškování bude variantou Hamletova předstíraného šílení, potfel. Pochopitelně. Však taky šaškoval od počátku, tedy ještě dřív, než se mu zjevil tatínek, a až do úplného konce, protože se diváci i při závěrečném vyražďování smáli. Byla to přece bžunda.

Vladimír Mikulka: Je zřejmé, že řada obrazů je skvěle vymyšlena a že Lars Eidinger podává jako divoče šílicí Hamlet velký výkon. Stejně tak lze s pobavením i potěšením sledovat režisérovu ironickou, zcizující hru s hamletovskou inscenační tradicí, a konec konců i s formálními postupy, z nichž mnohé se v německém divadle změnily v manýru. Počínaje krví či blátem a online projekcí z ruční kamery konče. Ale třeba zrovna v případech hojně využívaných projekcí bych nedal ruku do ohně za to, co bylo míněno vážně a co ironicky. A co hůř, velká část projekcí se mi zdála poněkud samoučelná. Jak už to tak u divadelních projekcí často bývá - to, že Ostermeier citoval náladu a postupy expresionistického filmu, se mi nezdá být dostatečným odůvodněním. Směřem ke konci představení tak na mě působila i stupňující se grotesknost Hamletova šílení. Stále více si vystačilo samo se sebou a tím pádem stále méně záleželo na tom, co vlastně chce sdělit inscenace jako taková. Stejně tak ale platí, že postupný rozpad osobnosti a závěrečné splnutí rebelského prince s prostředím (byť je ta scéna pojatá víceméně parodicky), tvořilo úběžník, kterým lze docela smysluplně odůvodnit ledacos.

Josef Rubeš: Jak patrně, vyčetl jsem z režijních prostředků téma inscenace, takže platí, že sdělení inscenace určitě podporují.

Martin Šveida: Ostermeierovy prostředky jsou především velice sugestivní, inscenace ke mně silně vizuálně promlouvala; to, že jsou někdy poněkud okázalé a režisér jich občas nadužívá, mi při sledování sdělení nevadilo.